

MUNI
ARTS

Konstantin a Metoděj jako christianizátoři Velké Moravy

„Velká Morava“

- Jak se můžeme dívat na historii tohoto územního celku?
- Jak pohled na „Velkou Moravu“ ovlivňovaly dějiny 20. století?
- Co říkají o „Velké Moravě“ prameny? (přístup k pramenům vzniklých na území Francké říše)
- postavení vůči Francké říši, Byzanci a Svatému stolci
- dynastie **Mojmírovců** a její postavení – zpráva markraběte Aribona
- **Mojmír** - rok 846 - vzpoura proti východofranckému králi Ludvíku Němci (Fuldské anály) – role Pribiny a Kocela v rámci dějin Mojmírovské Moravy
- **Rostislav** (846 – 870) – opakovaný slib věrnosti, snaha o upevnění vlády díky církvi
- **Svatopluk** (871 – 894) – komunikace s papeži a Východofranckou říší
- **Mojmír II.** (894 – 906?) – role Maďarů při konci vlády Mojmírovců

Christianizace Velké Moravy

- počátek christianizace z **Východofrancké říše (Pasov, Salzburg)**
- Karel Veliký pověřil v roce 800 salzburského arcibiskupa Arna šířením víry na nově dobytých územích Panonie
- **Conversio Bagoariorum et Carantanorum** – přijetí křtu Moravany kolem let 829 - 833
- Mohučská synoda (854) – „Terra Marahenses in rude christiana“ (hrubé křesťanské mravy)
- nutnost církevní správy – ideálně biskupství – Rostislav se obrací v roce **862** do Říma – odkaz na Salzburg – nesouhlas – až pak Konstantinopol (Michal III., Fotios x papež Mikuláš I. a Bulhaři)

Christianizace Velké Moravy

- **863** - příchod Konstantina s Metodějem (se souhlasem papeže)
- liturgie svatého Petra (ne sv. Jana Zlatoústého)
- výuka kněží, aby mohlo vzniknout biskupství
- 869 – bula **Gloria in excelsis Deo** (Hadrián II.) – povolení staroslověnštiny v rámci liturgie – translace těla sv. Klimenta do Říma – Konstantin vstoupil do kláštera a téhož roku zemřel
- Metoděj obdržel titul misijního (arci)biskupa – odkaz na Sirmium
- 870 – 873 - zajetí Metoděje – porušení práv salzburského metropolitou
- **880** – bula **Industrie tuae** (Jan VIII.) – zřízení církevní provincie – **Metoděj metropolitou**, Wiching sufragánem v Nitře – nefunkční církevní provincie – druhý biskup má být teprve poslán; **ochrana svatého stolce** pro Svatoplukovo panství

7 Svatí a jejich kult ve středověku

Christianizace Velké Moravy

- **885 – Metodějova smrt** – papež Štěpán V. zakázal používání liturgie ve slovanském jazyce
- 900 – stížnost bavorských biskupů – Moravané si oholili hlavy a přebrali maďarský způsob života
- za vlády Mojmíra II. – vizitační cesta z popudu papeže Benedikta IV. (900-903)
- kusé zprávy o dalších biskupech
- opětovný zájem pasovského biskupa o oblast Moravy
- postupný vznik nových církevně-správních center – Praha (973), Ostrihom (1000)
- obnovení? olomouckého biskupství (1063)
- postupný úpadek liturgie ve slovanské jazyce na území českých zemí (1080 Řehoř VII.; 1096 Břetislav II.)

9 Svatí a jejich kult ve středověku

Cyrlometodějské legendy

- Moravsko-panonské legendy – *Život svatého Konstantina* a *Život svatého Metoděje* – vznikly na konci 9. století, autory byli jejich žáci, osobně je znali
- *Pochvala sv. Konstantinu* – vychází z přechozích textů, vznikla taktéž v 9. století, autorem sv. Kliment Ohridský
- *Pochvalné slovo svatým Cyrilu a Metodu* – podobně starý text
- *Tempore igitur* – vznikla v 9. století v Římě, důraz na svatého Cyrila (Konstantina) a translaci těla sv. Klimenta do Říma
- *Tempore Michaelis* (legenda Moravská) – mladší latinská legenda, vznikla pravděpodobně na území Moravy
- zmínky v tzv. *Kristiánově legendě*
- všechny texty v edici *Fontes rerum Bohemicarum I.*

Kult svatých Cyrila v Metoděje v českých zemích

- úcta na Moravě díky jejich žákům
- přenesení kultu na Balkán a do Čech (Kristiánova legenda, Sázava)
- po velké schizmatu postupný útlum
- renesance v době vlády Přemysla Otakara II.
- vzestup významu v době vlády Karla IV.
- Morava v době baroka (ikonografie velehradské baziliky)
- v 19. století obrovský vzestup kultu – přenesení svátku na 5. července (1880 - papež Lev IX.), pravoslavní stále 11.5.
- vznikl velehradské poutní tradice
- Cyril a Metoděj spolupatrony Evropy (1980 - Jan Pavel II.)

